

Wettelijke Onderzoek Taak (WOT) PPO Bijen

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft PPO Bijen de wettelijke taak gegeven geïmporteerde honingbijen te screenen op exotische parasieten. Het gaat om de mijt *Tropilaelaps* en de Kleine bijenkastkever (*Aethina tumida*). Deze zogenaamde Wettelijke Onderzoek Taak (WOT) moet voorkomen dat deze parasieten in Nederland en de Europese Unie binnenkomen en zich eventueel vestigen.

De Europese Unie heeft de unielanden een meldingsplicht voor deze ziekten opgelegd. Dit betekent dat alle honingbijen of bijenproducten, maar ook hommelveolken, die vanuit derde landen geïmporteerd worden gescreend moeten worden op deze parasieten. Het is overigens verboden om honingbijen of koninginnen te importeren uit landen waar de parasieten voorkomen of landen die niet controleren op deze parasieten. Bij het onderzoek richt PPO Bijen zich op de import van koninginnen. De voornaamste exportlanden van bijenkoninginnen zijn de Verenigde Staten en Nieuw Zeeland. Omdat de Kleine bijenkastkever op het Amerikaanse vasteland voorkomt is het alleen toegestaan vanuit de staat Hawaii te importeren. Bijenhouders importeren koninginnen die geselecteerd zijn op bepaalde eigenschappen als zachtaardigheid of resistentie tegen bepaalde ziekten als varroa.

Tropilaelaps clareae en *T. koenerigum* zijn mijten die voorkomen in (sub)tropisch Azië. Deze mijten komen oorspronkelijk alleen voor in volken van de Reuzenhoningbij (*Apis dorsata*), maar worden ook geassocieerd met een aantal andere bijensoorten waaronder de Europese honingbij. *Tropilaelaps* is een parasiet die zich net als varroa in het broed voortplant. Een bijenvolk overleeft een zware besmetting met *Tropilaelaps* niet. Het is nog maar de vraag of *Tropilaelaps* zich in Nederland zou kunnen handhaven. De volwassen mijten kunnen niet langer dan twee dagen buiten het broed overleven. In de winter is er vaak een broedloze periode in Europese bijenvolken. De laatste jaren zien we dit verschijnsel echter steeds minder. Dit maakt de introductie van *Tropilaelaps* tot een serieuze bedreiging.

De [Kleine bijenkastkever](#) komt oorspronkelijk uit Afrika. De kever is een aantal jaren geleden geïntroduceerd in de Verenigde Staten en Australië. Vooral in de Verenigde Staten heeft de kever grote schade aangericht onder bijenvolken.

Om praktische kennis op te bouwen over deze parasieten is contact gezocht met collega's in het buitenland. In Engeland werd de Bee Unit van Central Science Laboratory bezocht. Zij verzorgen de wettelijke onderzoekstaak in Engeland. In Bangkok werd een bezoek gebracht aan de Chulalongkorn Universiteit. De afdeling entomologie en acarologie staat bekend om zijn expertise van mijtziekten bij bijen. Met de verzamelde kennis is een protocol opgesteld.

Koninginnen worden samen met een aantal werksters in een kluisje verzonden. Door het kluisje en de werksters te onderzoeken kunnen we vaststellen of de parasieten aanwezig zijn of niet. Het is niet bekend hoeveel koninginnen jaarlijks geïmporteerd worden. Dat zal in de loop van het onderzoek duidelijk worden.

Het controleren van koninginnen sluit maar één mogelijke introductieroute af. Wel de meest waarschijnlijke, maar de beestjes kunnen ook op andere manieren binnenkomen. We weten dat de Kleine bijenkastkever ook met fruit of potgrond geïmporteerd kan worden. Bijenvolken kunnen met schepen het land binnen komen en op die manier ziekten verspreiden.

Ook als u geen bijen of koninginnen importeert, maar u vindt toch een vreemde kever, mijt of larve, kunt u die opsturen. Het is in ieders belang en zeker dat van bijenhouders

om alert te zijn op de exotische plagen.

Stuur het monster op in een stevige verpakking, zoals een plastic flesje of kartonnen doosje. Doe er een begeleidende brief bij met informatie over de bijenstand zoals naam en locatie.

Stuur nooit levende kevers, larven of mijten op: als de kevers of larven nog leven, dood ze dan door ze een nacht in de vriezer te leggen of door ze in 70 % ethanol te stoppen.

Stuur de monsters naar:

PPO Bijen

Postbus 69, 6700 AB Wageningen

Tel: 0317-478480

E-mail: bijen@wur.nl